

hamboorg.city

Schwerbehindertenausweis — Wniosek, GdB i wyrównania

Jak ubiegać się o Schwerbehindertenausweis, co oznacza GdB i jakie przysługują Państwu korzyści.

Deutsche Begriffe: Schwerbehinderung | GdB | Schwerbehindertenausweis | Nachteilsausgleich | Gleichstellung | Versorgungsamt

Co oznacza „schwerbehindert“?

W Niemczech osoby są uważane za **schwerbehindert**, jeśli ich **Grad der Behinderung (GdB)** wynosi co najmniej **50** (§ 2 SGB IX). GdB określa się w krokach co 10 punktów od 20 do 100.

Behinderung występuje, gdy funkcje fizyczne, umysłowe lub psychiczne **trwają dłużej niż 6 miesięcy** odbiegają od stanu typowego dla wieku i ograniczają udział w życiu społecznym.

Kto może złożyć wniosek?

Każdy, kto mieszka w Niemczech — **niezależnie od obywatelstwa**. Także cudzoziemcy z tytułem pobytu, dyspozycją lub pozwoleniem mogą ubiegać się o Schwerbehindertenausweis.

Grad der Behinderung (GdB) — Przykłady

Choroba/Niepełnosprawność	GdB (typowy)
Cukrzyca (insulinozależna, dobrze kontrolowana)	40
Cukrzyca (trudna do regulacji)	50-60
Depresja (średnia)	30-40

Choroba/Niepełnosprawność	GdB (typowy)
Depresja (ciężka)	50-70
Niedosłuch (obustronny, średni)	40-50
Ślepotą (jedno oko)	30
Ślepotą (oba oczy)	100
Choroba serca (ze spadkiem wydolności)	30-80
Uszkodzenia kręgosłupa (z ograniczeniami funkcji)	20-60
Nowotwór (okres nadzoru)	50-80
PTBS (zespół stresu pourazowego)	30-50
Zakażenie HIV (bezobjawowe)	10
Zakażenie HIV (z objawami)	50-100

Ważne: W przypadku **wielu niepełnosprawności** wartości GdB **nie dodają się po prostu**, ale dokonuje się **ogólna ocena** (całkowity GdB).

Jak ubiegać się o kartę?

Krok 1 — Złożenie wniosku

Wniosek składacie w **Versorgungsamt** (w zależności od landu również: Amt für soziale Angelegenheiten, Landesamt für Gesundheit):

- **Online** — możliwe w wielu landach (np. ELSA Online-Antrag)
- **Pisemnie** — formularz na stronie Versorgungsamtu
- **Osobiście** — w urzędzie lub za pośrednictwem poradni

Krok 2 — Dostarczenie dokumentów

- **Opinie lekarskie** — od wszystkich lekarzy leczących
- **Raporty szpitalne**
- **Raporty rehabilitacyjne**
- **Plan leków**
- **Ewentualnie opinie psychologiczne**

Wskazówka: Im więcej **dokumentów** dostarczycie, tym szybsze i dokładniejsze będzie rozpatrzenie. Urząd w innym przypadku samodzielnie zbiera opinie — to zajmuje więcej czasu.

Krok 3 — Ustalenie GdB

- Versorgungsamt sprawdza Wasze dokumenty (ewentualnie własna ekspertyza)
- **Czas przetwarzania:** 1-6 miesięcy (w zależności od landu i obciążenia)
- Otrzymujecie **postanowienie** z GdB

Krok 4 — Otrzymanie karty

Począwszy od GdB 50 otrzymujecie **Schwerbehindertenausweis**:

- Format karty kredytowej, **bezpłatnie**
- Ważna **5 lat** (w niektórych przypadkach na czas nieokreślony)
- Zawiera GdB i ewentualnie **znaki szczególne**

Znaki szczególne — dodatkowe uprawnienia

Znak	Znaczenie	Przykład
G	Gehbehindert (ograniczona mobilność)	Ograniczenie zdolności ruchu w ruchu drogowym
aG	Außergewöhnlich gehbehindert (wyjątkowo ograniczona mobilność)	Użytkownik wózka inwalidziego, porusza się wyłącznie z obcą pomocą
B	Begleitperson nötig (wymagana osoba towarzysząca)	Osoba towarzysząca podróżuje bezpłatnie komunikacją miejską
H	Hilfflos (bezradny)	Stała pomoc niezbędna w codziennym życiu
Bl	Blind (ślepotą)	Ślepi lub ciężko niedowidzący
Gl	Gehörlos (głuchota)	Głuchy lub prawie głuchy
RF	Rundfunkgebührenbefreiung (zwolnienie z opłat RTV)	Ulga w opłacie RTV
TBl	Taubblind (głuchoniewidomy)	Głuchy i ślepi jednocześnie

Nachteilsausgleiche — Wasze korzyści

W miejscu pracy

- **5 dni dodatkowego urlopu** rocznie (przy tygodniu 5-dniowym)

- **Szczególna ochrona przed zwolnieniem** — wymagana zgoda urzędu integracji
- **Zwolnienie z pracy nadgodzinowej** — na wniosek bez obowiązku godzin nadliczbowych
- **Preferencyjna rekrutacja** w służbie publicznej (przy równej kwalifikacji)

Podatki

GdB	Kwota ryczału rocznie
20	384 €
30	620 €
40	860 €
50	1.140 €
60	1.440 €
70	1.780 €
80	2.120 €
90	2.460 €
100	2.840 €
Bl, H	7.400 €

Mobilność

- **Bezpłatny/obniżony ÖPNV** — ze znakami G, aG, Gl, Bl (znaczek wartości 91 €/rok lub bezpłatnie przy zasiłku/dochodzie)
- **Miejsce parkingowe dla niepełnosprawnych** — ze znakami aG lub Bl
- **Ulgę w podatku od pojazdów** — 50% z G/Gl, 100% z H/Bl/aG

Inne

- **Ulga w opłacie RTV** — ze znakiem RF: 6,12 €/miesiąc zamiast 18,36 €
- **Taryfa socjalna telefonu** — obniżone taryfy u wybranych operatorów
- **Zmniejszony wstęp** — do muzeów, basenów, imprez
- **Wcześniejsza emerytura** — od GdB 50: emerytura **2 lata wcześniej** (ze stratami) lub **5 lat wcześniej** jako zasada ochrony zaufania

Gleichstellung (GdB 30-40)

Z GdB **30 lub 40** możecie ubiegać się o **równorzędność**, jeśli z powodu niepełnosprawności nie potraficie znaleźć odpowiedniego miejsca pracy lub moglibyście stracić pracę.

Korzyści równorzędności:

- Szczególna **ochrona przed zwolnieniem** (jak przy GdB 50)
- Dotacje dla pracodawcy przez urząd integracji
- **NIE:** dodatkowy urlop, ryczałt podatkowy, bezpłatny ÖPNV

Wniosek składacie w **Agentur für Arbeit**.

Sprzeciw i powództwo

Jeśli ustalony GdB jest zbyt niski:

- 1. Sprzeciw** — w ciągu **4 tygodni** od dostarczenia postanowienia
- 2. Powództwo** przed **Sądem Społecznym** — w ciągu 4 tygodni po postanowieniu o sprzeciwie
- 3. Bezpłatnie** — postępowanie przed Sądem Społecznym jest **wolne od opłat sądowych**
- 4. Porada:** VdK (Sozialverband), SoVD, poradnie dla osób niepełnosprawnych

Wskazówka: Poproście o poradę przy sprzeciwie — VdK i SoVD pomagają członkom bezpłatnie.

Porady dla cudzoziemców

- 1. Znajcie swoje prawa** — macie prawo niezależnie od obywatelstwa
- 2. Przynieście opinie lekarskie** — także z kraju pochodzenia (zalecane tłumaczenie)
- 3. Korzystajcie z poradnictwa** — poradnia migracyjna, Caritas, Diakonie pomagają przy wniosku
- 4. Bez niekorzystnego wpływu na pobyt** — Schwerbehindertenausweis **nie wpływa negatywnie** na wasz status pobytu
- 5. Korzystajcie z ulgi podatkowej** — podajcie ryczałt w zeznaniu podatkowym

--- Stan: marzec 2026. Wszystkie informacje bez gwarancji.